

**COORDINADORA
DE COLLES CASTELLERES
DE CATALUNYA**

MEMÒRIA D'ACTIVITAT

Abril 2012 / Març 2013

ÍNDEX

1. Presentació del president
2. Un món casteller més cohesionat
 - 2.1 Estudi de les formes de gestió de les colles
 - 2.2 Protocol d'accés de noves colles
 - 2.3 Conveni CCCC-Damm-TVC
 - 2.4 Relacions amb les colles estrangeres
3. Prestigiar els castells
 - 3.1 Patrimoni Humanitat
 - 3.2 Difusió del document dels valors
 - 3.3 Reconeixements
 - 3.4 Col·laboració amb el Concurs de Castells
4. Popularització i difusió dels castells
 - 4.1 L'aplicació de mòbils
 - 4.2 Base de Dades i millores del web
 - 4.3 Formació castellera per a periodistes
 - 4.4 Presència dels castells als mitjans de comunicació (TVC)
 - 4.5 Calendari Mas Albornà
5. Salut i prevenció de riscos
 - 5.1 Estudi psicològic de la canalla
 - 5.2 Jornada de Prevenció de Lesions
 - 5.3 El pòster i el Manual de Prevenció
 - 5.4 Altres projectes
6. Annexos
 - 6.1 Colles membres de la CCCC
 - 6.2 Junta
 - 6.3 Resum de resultats 2012

1. INTRODUCCIÓ DEL PRESIDENT

La temporada 2012 ha estat la millor temporada castellera de la història, pel nombre de colles existents, els castells aixecats i el nivell mig assolit per les colles. L'actual Junta CCCC va ser escollida per l'Assemblea celebrada el març del 2010 i ha estat formada per 12 colles, ostentant-ne el 2012 la presidència, els Capgrossos de Mataró; la vicepresidència, els Castellans de Sants i la Colla Jove Xiquets de Tarragona; la Secretaria, els Sagals d'Osona; la Tresoreria, els Castellans de Barcelona; i la resta de vocalies, els Castellans de Vilafranca, Colla Joves Xiquets de Valls, Colla Vella dels Xiquets de Valls, Xiquets de Tarragona, Marrecs de Salt, Nens del Vendrell i Castellans d'Esplugues.

El món casteller va passar gairebé 200 anys sense necessitat de disposar de cap organisme de tipus coordinador/federatiu, és a dir vivint en l'autarquia. I si no arriba a ser per la necessitat de gestionar assegurances per a tots els castellers, la CCCC, creada el 1989, probablement encara no existiria. Ha estat especialment a partir de la reforma dels seus Estatuts, aprovats en assemblea a principis del 2010, i de la declaració de la Unesco dels castells com a patrimoni immaterial universal el mateix any, quan la CCCC ha experimentat un creixement important en el seu camp d'actuació i prestigi.

La darrera renovació de la Junta (2010-2012) ha estat la primera que va poder elaborar un programa de compromisos explícits. Fins aleshores predominava l'estatu quo de rotació presidencial entre les colles grans amb el compromís implícit de no abordar cap tema "delicat". Crec que per sort, el retorn a aquell sistema avui ja resulta impensable. Mai s'haguessin pogut afrontar temes com la reforma dels estatuts de la mateixa CCCC, l'amateurisme de la pràctica castellera, la canalla, la implicació en el Concurs de Tarragona, la publicitat a les camises, ni probablement seríem Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la UNESCO, etc.

A les colles nascudes a partir de la fornada dels noranta els sembla absolutament obvi, natural, necessari i fins i tot imprescindible que existeixi la CCCC, amb competències suficients per a donar un millor servei a les colles. Entre les grans i les més antigues, hi ha de tot, per bé que actualment crec definitivament superades antigues situacions de dissonàncies o incomoditats envers la CCCC.

Avui dia la CCCC és un organisme plenament consolidat, que ostenta la representació del món casteller, que gaudeix del reconeixement de les colles, a les que serveix, ajuda i coordina i amb unes funcions i competències ben definides, que li permeten i exigeixen alhora desenvolupar plans de treball o actuacions fins fa poc temps impensables.

Només per posar alguns exemples, només enguany, aquest 2012, a més de la tasca “tradicional” de gestionar les assegurances dels castellers, que per sí sola suposa un esforç ingent, la CCCC ha realitzat les següents actuacions: ha organitzat la Jornada de Prevenció de Lesions i cursos de primers auxilis castellers; ha ultimat l’estudi psicològic sobre la canalla castellera; ha realitzat un estudi sobre l’ús del casc per part de les colles universitàries; forma part de la comissió amb TVC per a la gestió dels drets d’imatge i difusió de les actuacions castelleres, participant activament en l’elaboració anual del format televisiu; ha realitzat accions d’agermanament amb altres elements immaterials de la humanitat com és la Patum de Berga o la Festa de la Mare de Deu de la Salut d’Algemesí, on un dels elements principals son les moixigangues, i fins i tot amb elements materials universals catalans, com a ha estat coorganitzar l’actuació castellera amb motiu del recent centenari de la Pedrera; ha organitzat cursos per a periodistes sobre el fet casteller; ha impulsat, en col·laboració amb la Universitat Rovira i Virgili, un estudi sobre les formes de gestió de les colles castelleres; ha col·laborat més activament que mai en la organització del concurs de castells de Tarragona; ha editat en format pòster el “Fem Pinya” sobre les mesures de seguretat i prevenció de l’activitat castellera; ha impulsat una campanya d’adhesions d’Ajuntaments catalans al document dels “Valors socials del fet casteller”; ha creat la primera aplicació castellera oficial per a smartphones, etc.

El camí emprès per la CCCC és de no retorn i ara només toca enfortir l’acció comuna en benefici de totes les colles i, de retruc, dels castells.

Sergi Valdé i Guañabens
President CCCC
Valls, març 2013

2. UN MÓN CASTELLER MÉS COHESIONAT

2.1 ESTUDI DE LES FORMES DE GESTIÓ DE LES COLLES

La CCCC, la Fundació Universitat Rovira i Virgili i el complex industrial Repsol de Tarragona van signar al mes de maig un acord per a dur a terme un estudi titulat “Diagnòstic de les formes de gestió i organització de les colles castelleres”. L’objectiu d’aquest estudi era analitzar la gestió del dia a dia de les diferents colles, i les diverses formes d’organització, per poder elaborar un diagnòstic que posès de manifest possibles punts d’enfortiment i de millora, tot aprofitant les tècniques de marketing, finances, recursos humans, etc. però adaptades a les organitzacions sense ànim de lucre que són les colles castelleres.

L’estudi, dirigit pel Dr. Jaume Gené Albesa, professor titular de la Facultat d’Economia i Empresa de la URV, es va presentar al desembre. La investigació va tenir en compte la gran diversitat de colles existents en l’actualitat (segons el tamany, antiguitat, nivell casteller, zona geogràfica, etc.) i en aquest sentit va consistir en dues fases. En la primera, qualitativa, es van fer entrevistes en profunditat a directius de nou colles i en la segona quantitativa, es va enviar un qüestionari que van respondre 43 de les 65 colles que formaven la mostra, la qual cosa dóna un alt índex de fiabilitat als resultats

Així, l’estudi ha permès determinar que els pressupostos de les colles sumats suposen 4,3 milions d’euros anuals, i l’impacte econòmic total de l’activitat es pot situar a l’entorn dels 16 milions. El pressupost mitjà d’una colla castellera és de 63.000 euros, tot i que -com en la resta de paràmetres- amb un ampli ventall de possibilitats en funció del nivell de cada agrupació. Les despeses més importants són les derivades del transport i el local d’assaig, així com les activitats socials. Pel que fa als ingressos, les dues fonts més importants són les subvencions i les actuacions. En la mesura en què la crisi està reduint clarament les subvencions -la majoria de les quals vénen dels ajuntaments- i també afecten les sortides pagades, les colles estan buscant diversificar les seves fonts d’ingressos. Tot i això, l’estudi també ha posat de manifest la flexibilitat amb què funcionen les colles pel que fa al pressupost, que els permet adaptar-se a una disminució d’ingressos, en la mesura en què la finalitat de les colles és purament fer castells.

L'estudi també analitza altres aspectes de l'organització de les colles, com ara els recursos humans (camp en el que es poden considerar modèliques per la seva capacitat de gestionar grans quantitats de gent sense incentius econòmics) o la fiscalitat. Una altra de les conclusions importants de l'estudi és que, malgrat les diferències importants entre colles, totes segueixin un model molt similar de funcionament.

Els resultats de l'estudi es van lliurar a les colles castelleres per tal que l'analitzessin i l'apliquessin a la seva realitat particular. De ben segur que seran útils per les colles i el món casteller en general, preveient-se organitzar en breu amb base al mateix una jornada de gestió de bones pràctiques castelleres per a totes les colles.

Presentació en roda de premsa dels resultats de l'estudi.

2.2 PROTOCOL D'INGRÉS DE NOVES COLLES

La junta de la CCCC va aprovar el 17 de desembre de 2012 un Protocol d'Admissió de Noves Colles, en compliment amb un dels punts del programa aprovat en l'assemblea de Molins de Rei i davant l'allau de projectes de noves colles arreu del país. Aquest nou protocol té un doble objectiu: d'una banda, millorar l'acompanyament a les noves colles, donant un suport molt més efectiu per part de la CCCC; de l'altra, garantir que aquests projectes estiguin realment consolidats i siguin viables en el moment de l'ingrés efectiu a la Coordinadora. Per aquest motiu, es creava la categoria de "colla en formació" a la qual les noves colles es poden acollir durant el seu primer any de vida. Les "colles en formació" es beneficien de les cobertures que proporciona la Coordinadora, i alhora han d'anar complint una sèrie de requisits per demostrar que el projecte evoluciona favorablement. El protocol també regula el paper de les colles padrines en la seva funció d'acompanyament i assessorament a les colles en formació.

Des de llavors, la junta de la CCCC ha aprovat l'admissió de quatre colles en formació: Xics Caleros (17-12-2012), Encantats de Begues i Colla Castellera de Sant Vicenç dels Horts (21-01-13) i Brivalls de Cornudella (18-02-13).

Quatre de sis amb agulla descarregat dels Xics Caleros pel seu bateig.

2.3 CONVENI CCCC-TVC-DAMM

El conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Ferran Mascarell; el president del Consell de Govern de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, Brauli Duart; el director general de Damm, Enric Crous; el director de TV3, Eugeni Sallent, i el president de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya (CCCC), Sergi Valdé, van signar el 10 de juliol de 2012 a l'Antiga Fàbrica d'Estrella Damm un conveni amb una vigència de cinc anys (2012-2016).

El conveni estableix el patrocini de Damm a la CCCC, ajudant-ne al finançament, tant per dur a terme les seves activitats i difondre els seus valors com per poder fer front a les mesures de seguretat necessàries dels castellers i disposar d'una assistència adequada en cas d'accident. Val a dir que el suport econòmic de Damm al món casteller es remunta al 1997. A més, el conveni també estableix la cobertura de l'activitat castelleresca per part de Televisió de Catalunya.

El conseller Mascarell va destacar que la signatura del conveni era "un acte metàfora del que volem que sigui el país, amb els castellers, que són símbol nacional i reconeixement internacional, exemple a tot el món de com la cultura popular es pot matenir forta; una televisió pública que ha engrandit la cultura del nostre país; i una empresa que és aliada de bona part de la nostra cultura".

2.4 RELACIONS AMB LES COLLES ESTRANGERES

Aquest any 2012 representants de les colles castelleres xilenes i xineses han visitat Catalunya, el que ha donat l'oportunitat a la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya de tenir-hi un contacte. En tots dos casos, el president de la CCCC, Sergi Valdé, va destacar com la seva existència demostrava que els castells i els seus valrs havien esdevingut universals.

Així, els castellers xilens de Lo Prado van visitar el 28 d'agost la seu de la CCCC a Valls, acompanyats per representants dels Castellers de Vilafranca i per representats de la municipalitat de Lo Prado (Santiago de Xile). Una quarentena de membres de la colla xilena van viatjar fins a Vilafranca del Penedès coincidint amb la festa major de Sant Fèlix.

Pel que fa als Xiquets de Hangzhou, el president de la CCCC els va donar la benvinguda en nom del món casteller el 28 de setembre, una recepció que es va fer al local de la Colla Vella dels Xiquets de Valls. Prop de 170 membres d'aquesta colla castellera vinculada a l'empresa tèxtil Ampex van visitar Catalunya durant deu dies, convidats per la Colla Vella i l'ajuntament de Valls, coincidint amb el Concurs de Castells de Tarragona. Els castellers xinesos van realitzar diverses actuacions durant aquests dies, inclosa una a la plaça de les Cols de Valls.

Trobades de la CCCC amb els castellers de Xile (esquerra) i la Xina.

3. PRESTIGIAR ELS CASTELLS

3.1 PATRIMONI DE LA HUMANITAT

La Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya ha desenvolupat al llarg del darrer anys diverses accions en l'àmbit dels Castells Patrimoni de la Humanitat, especialment pel que fa a la relació amb altres elements reconeguts per la Unesco, la més important de les quals ha estat la signatura d'un conveni d'agermanament amb les festes de la Mare de Déu de la Salut d'**Alghemesí**. Aquestes festes van ser reconegudes per la Unesco el novembre de 2011 i tenen un lligam clar amb el món casteller ja que un dels seus elements més característics són les muixerangues.

En primer lloc, el dia 16 de juliol, coincidint amb la Trobada de Muixerangues d'Alghemesí, en la què participaven, com és habitual, dues colles castelleres (Xiquets de Tarragona i Nens del Vendrell), el president de la CCCC, Sergi Valdé, va signar un acord per "iniciar les gestions per a l'agermanament de les dues manifestacions culturals".

Pilars castellers i muixeranguers davant la Capella de la Troballa, a Alghemesí.

El conveni es va signar finalment el dia 7 de setembre, en plenes festes de la Mare de Déu, amb un acte solament en el marc de la Vespra de la Mare de Déu i en un lloc simbòlic com és la Capella de la Troballa, aprofitant el lliurament del títol de Patrimoni de la Humanitat per part de la consellera de Cultura de la Generalitat Valenciana, Lola Johnson Sastre. Com a representants del món casteller hi van assistir els dos vicepresidents de la CCCC, Anna Guasch i Miquel Botella. Amb l'acord que signat, la Coordinadora i el Patronat de la Festa de la Mare de Déu de la Salut es comprometien a treballar "per eixamplar aquesta relació, que avui és de dos, i obrir-la a altres manifestacions d'arrels comunes, reconegudes també com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la UNESCO, per tal que el respecte i el foment de la cultura popular sigui considerat un element clau d'una societat integradora".

Fotos de família als actes del juny i setembre a Algemesí.

Un mes més tard, el president del Patronat de la Festa de la Mare de Déu de la Salut, Juan Trull; l'alcalde d'Algemesí, Vicent Ramon García Mont, i el regidor de Cultura, Gabriel Palop, van assistir al Concurs de Castells de Tarragona convidats per la Coordinadora.

A més de les festes d'Algemesí, la CCCC també ha mantingut contactes amb la **Patum de Berga** per tal d'explorar vies de col·laboració. Així, el president, Sergi Valdé, va assistir als darrers Salts de la Patum de Berga, des del mateix balcó de l'ajuntament a la plaça Sant Pere, convidat per l'ajuntament berguedà.

Representants de la CCCC també van assistir el 30 de maig a la presentació davant la comissió de Cultura del Parlament de Catalunya del projecte de llei de la Patum, que

planteja una sèrie de mesures de protecció per aquesta festa. La proposta va ser defensada pel president del Patronat de la Patum i alcalde de la població, Juli Gendrau.

Dins aquest apartat també cal consignar la ponència presentada per la CCCC en el **col·loqui** sobre patrimoni immaterial i sostenibilitat celebrat a Barcelona els dies 9 i 10 de juliol; així com la participació en la reunió del **grup de gestors** de patrimoni mundial de Catalunya, organitzada per la Generalitat de Catalunya el dia 18 de setembre (sota la presidència del director general de Patrimoni, Joan Pluma). D'aquesta darrera participació va sortir la possibilitat de col·laborar amb la Fundació Catalunya Caixa incorporant la presència castellera als actes de commemoració del centenari de La Pedrera, que es va concretar en l'actuació dels Castellers de les Roquetes el 18 de novembre davant aquest edifici modernista dissenyat per Antoni Gaudí i patrimoni de la humanitat. Finalment, cal apuntar que el tancament del Centre Unesco de Catalunya va impedir la concreció d'un projecte conjunt en fase de desenvolupament.

3.2 DIFUSIÓ DEL DOCUMENT DELS VALORS SOCIALS DEL FET CASTELLER

L'aprovació del document "Els valors socials del fet casteller" va ser un dels èxits més rellevants de l'assemblea celebrada el març de 2012 a Molins de Rei. El document va ser el resultat de les aportacions de totes les colles castelleres al llarg de l'any 2011, com a resultat del reconeixement per part de la Unesco, i recull una sèrie de compromisos per part de les colles per tal de garantir que aquests valors no es perdin en el futur.

Arran dels contactes motivats pel Concurs de Castells de Tarragona, l'ajuntament d'aquesta ciutat va aprovar el 22 de juny una moció d'adhesió a aquest document. A partir d'aquest fet, la junta de la CCCC va demanar a les colles membres de l'entitat que promoguessin **mocions d'adhesió** similars als seus **ajuntaments**, una companya que s'ha saldat amb un èxit notable, ja que alguns dels ajuntaments més importants del país s'hi ha han adherit, com es pot veure en la llista següent, en tots els casos amb unanimitat dels grups municipals representats al ple.

Data d'adhesió	Ajuntament
22-06-12	Tarragona
05-10-12	Barcelona
25-10-12	Sant Feliu de Llobregat
20-10-12	Granollers
05-11-12	Vilanova i la Geltrú
07-11-12	Mataró
08-11-12	Berga
16-11-12	Valls
22-11-12	Torrelles de Llobregat
29-11-12	Caldes de Montbuí
01-12-12	Altafulla
03-12-12	Castellbisbal
11-01-13	Alcover
21-01-13	Sant Cugat del Vallès
31-01-13	Terrassa
28-02-13	Molins de Rei

D'altra banda, la CCCC va donar suport a la iniciativa de la **revista Valors**, editada a Mataró per l'associació cultural del mateix nom i d'aparició mensual, de dedicar el monogràfic del seu número d'octubre al món casteller, coincidint amb el Concurs de

Castells de Tarragona i amb el tram central de la temporada anual casteller, i prenent com a punt d'inici el document “Els valors socials del fet casteller”, precisament.

El número va comptar amb les opinions de David Bagés, actor i casteller de la Vila de Gràcia, el qual protagonitzava la portada de l'edició, i l'anàlisi de Miquel Botella, vicepresident de la Coordinadora; Efren Garcia, periodista expert en castells; Jordi Llavina, escriptor i crític literari; Jordi Rovira, periodista i membre dels Capgrossos de Mataró; Josep Bargalló, exconseller i comissionat de la Biennal de Castells, l'eurodiputat Raül Romeva; i el periodista Xavier Capdevila. Tots ells van reflexionar sobre aspectes com ara l'esforç i l'esperit de superació, la bona competició, la tradició, la internacionalització o la integració.

La revista es va presentar amb una taula rodona el dia 5 de novembre a Terrassa, al local dels Minyons.

3.3 RECONeixEMENTS I PREMIS

La Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya va ser un dels tres finalistes dels IV **Premis Proteus d'Ètica** en la categoria de Cultura i Comunicació, que es van lliurar l'11 de desembre a Barcelona. Els altres finalistes en aquesta categoria van ser la Marató de TV3 -que es va endur el premi- i la sèrie "Polseres vermelles", també de Televisió de Catalunya. Els Premis Proteus els organitza l'editorial del mateix nom i els finalistes són escollits per un comitè de gran prestigi que en aquesta edició estava format per Margarita Boladeres, catedràtica de Filosofia Moral i Política de l'Universitat de Barcelona; Norbert Bilbeny, catedràtic d'Ètica de l'Universitat de Barcelona i degà de la Facultat de Filosofia de la UB; Gregorio Luri, doctor en Filosofia per l'Universitat de Barcelona i llicenciat en Ciències de l'Educació; Francesc Torralba, doctor en Filosofia, catedràtic de l'Universitat Ramon Llull i director de la Càtedra Ethos d'Ètiques Aplicades de la mateixa universitat; José-Félix Lozano, doctor en Filosofia i CC de l'Educació per l'Universitat de València, i el director d'Editorial Proteus, Miquel Osset.

Aquest jurat va distingir la Coordinadora com a representant del món casteller pels valors que transmet aquesta activitat i, específicament, en reconeixement al document "Els valors socials del fet casteller" aprovat en la darrera assemblea celebrada a Molins de Rei. Altres premiats al llarg de la vetllada van ser Cuina Justa, la Fundació Social del Raval, el Banc dels Aliments, Mercè Riera, l'esportista Kilian Jornet, el periodista Xavier Batalla i Ada Colan, portaveu de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca.

D'altra banda, el hashtag #castellers de twitter va rebre 5 d'octubre el premi especial dins els **Premis Blocs** de Catalunya 2012, que organitza l'associació Stic.cat, com a reconeixement al gran ús que el món casteller fa de les xarxes socials i les noves tecnologies de la informació. El premi va ser lliurat a la Coordinadora i el Concurs de Castells de Tarragona com a representants del món casteller.

3.4 COL·LABORACIÓ AMB EL CONCURS DE CASTELLS

Des del 2009, la Coordinadora ha apostat per un diàleg amb l'Ajuntament de Tarragona, com a organitzador del Concurs de Castells, que ha donat fruits molt importants, com ara l'aposta de Televisió de Catalunya per aquest certamen –que el 2010 per primer cop va portar una retransmissió d'una diada castellera a TV3- o traslladant al consistori la proposta consensuada per les colles de Tarragona d'ampliar el Concurs a dos dies.

El suport de la CCCC al Concurs ha continuat en l'any en què aquest ha viscut un salt qualitatiu i s'ha visualitzat amb la presència del President Sergi Valdé en la roda de premsa de presentació de la cobertura televisiva i molt especialment a l'acte oficial de lliurament de premis, el 3 de novembre, amb un paper destacat. En la seva intervenció, Valdé va felicitar i agrair l'ajuntament de Tarragona per l'esforç organitzatiu realitzat per tal que "el Concurs estigués a l'alçada del moment que viuen els castells: el millor Concurs en el millor moment dels castells". Valdé també va agrair el seny demostrat per les colles en el certamen, recordant que el món casteller "està a l'aparador" i que cal ser molt responsables en totes les qüestions de prevenció. Abans de l'acte, la junta de la CCCC es va reunir amb l'alcalde de Tarragona per tal de fer balanç del Concurs.

D'altra banda, la CCCC també va coorganitzar amb l'ajuntament de Tarragona un acte dins la Biennial de Castells, la taula rodona "Castells Patrimoni de la Humanitat: I ara què?", que es va celebrar el 29 de setembre. Moderada pel periodista Xavier Capdevila, va aplegar Lluís Puig, director general de Cultura Popular i Tradicional de la Generalitat de Catalunya; Josep Bargalló, comissionat de la Biennial de Castells; Julio Blasco, director del Museu Valencià de la Festa d'Algemés; i el propi Sergi Valdé.

Lliurament de premis del Concurs.

4. POPULARITZACIÓ I DIFUSIÓ DELS CASTELLS

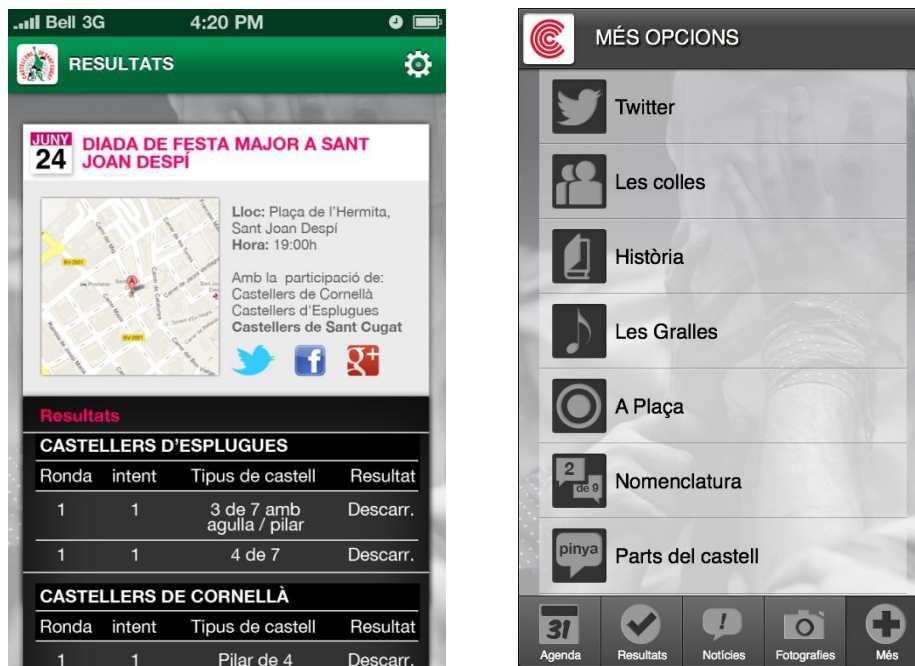
4.1 L'APLICACIÓ PER A TELÈFONS MÒBILS

La Coordinadora va llençar a la tardor de 2012 la primera aplicació per a telèfons mòbils oficial de tot el món casteller, amb el nom “Castells”. L'aplicació, descarregable de forma gratuïta, permet als usuaris consultar des del seu telèfon mòbil l'agenda castellera, els resultats de les actuacions, tots els registres de la Base de Dades CCCC - Colla Jove Xiquets de Tarragona, notícies o fotografies, entre d'altres informacions, així com una personalització per la colla de la que siguin membres o simpatitzants. L'App es va presentar oficialment en el marc del II Simposi Casteller celebrat a Valls el 20 d'octubre, i a partir d'aquell mateix dia estava per a la descàrrega per als smartphone amb sistema operatiu Android (compatible amb dos terços dels existents al mercat). A partir del 7 de novembre també ho estava per als dispositius amb sistema operatiu iOS.

Un dels elements destacats de l'app és que l'agenda està geolocalitzada, de manera que l'usuari pot consultar-la establint una distància màxima des del punt on està, així com fer servir el GPS per a poder arribar al lloc exacte on se celebrarà la diada. Una altra de les particularitats de l'aplicació és que l'usuari pot seleccionar la colla per la que senti més afinitat i, d'aquesta manera, personalitzar certs apartats, com ara l'agenda o els resultats, en els que es donarà prioritat als continguts relacionats amb l'agrupació que hagi seleccionat. D'aquesta manera, l'app de la Coordinadora pot ser utilitzada també com una primera App pròpia de cadascuna de les colles membres.

Finalment, tot i que el públic principal a què s'adreça l'App és el pròpiament casteller i aficionat, també inclou alguns apartats de divulgació que permetin una major comprensió del fet casteller a una persona que estigui a plaça mirant una actuació. L'aplicació ha estat desenvolupada per l'empresa barcelonina Onionly i ha comptat amb el suport econòmic de la direcció general de Cultura Popular i Tradicional del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'empresa Damm.

En poc més de dos mesos, es va aconseguir un nombre de descàrregues notables: a data 31 de desembre de 2012, 434 per a dispositius Android i 303 d'iOS.

Dues captures de pantalla de l'App.

Presentació de l'App a Valls.

4.2 WEB, BASE DE DADES I XARXES SOCIALS

Al llarg d'aquest períodes s'han anat introduint algunes modificacions i millores al web de la Coordinadora (www.cccc.cat). Així, pel que fa als continguts, s'ha creat un nou apartat ("Els castells") que serveix com a presentació de l'activitat, amb els següents subapartats: "Una tradició bicentenària que viu el seu millor moment", "Les actuacions castellers", "Tipus de castells", "Els valors socials del fet casteller" i "Tradició i modernitat". Aquests apartats (així com d'altres d'estàtics del web) s'han traduït al castellà i a l'anglès, buscant d'aquesta manera que el web de la CCCC pugui ser un veritable portal d'entrada al món casteller per a persones de fora del nostre país.

També pel que fa als continguts, s'ha mantingut una tendència a incrementar el número de notícies penjades al web: 29 el 2009; 40 el 2010; 86 el 2011 i 98 el 2012. S'observa que l'únic tipus de notícies que experimenta un creixement negatiu és el de les notícies de les colles, que han de ser penjades per les pròpies agrupacions. Cal recordar que aquestes notícies, a més d'aparèixer a la portada del web, s'envien a més de 500 subscriptors i se'ls dona difusió a través de les xarxes socials. Penjar notícies al web de la CCCC, per tant, és un aparador prou important.

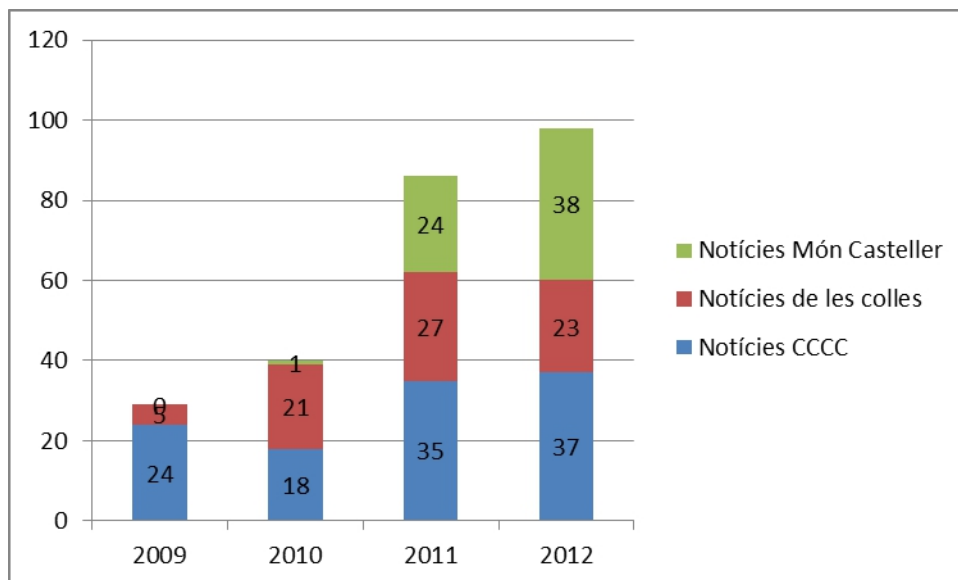

Fig. 1. Evolució del nombre de notícies penjades a www.cccc.cat, per tipus (2009-12)

També s'ha fet una feina important en la configuració de la Base de Dades Coordinadora - Jove de Tarragona (BDCJ) per tal d'adaptar-la a l'aplicació de mòbils.

A més, s'ha començat a treballar en millores pel que fa al procés de cerca de resultats, amb la creació d'un nou camp de cerca ("Nom de la diada") per a les actuacions més importants (la cerca per aquest camp de moment només funciona parcialment). A més, lògicament, s'ha continuat alimentant la BDCJ amb les actuacions corresponents al període 1967-73 (feina feta per la Colla Jove Xiquets de Tarragona) i a la temporada 2012, amb 964 actuacions i més de 9.300 castells entrats (feina feta des de la Coordinadora). Finalment, s'han iniciat les adaptacions necessàries per tal que l'agenda d'actuacions sigui exportable a l'agenda de l'Ens de Comunicació Associativa (www.agendaens.cat).

Tot això s'ha traduït en l'increment de l'activitat del web www.cccc.cat, amb dos indicadors molt clars. El primer és l'increment tant en el nombre de visites com en el nombre d'usuaris diferents que s'ha anat registrant des del 2009, primer any de funcionament del web actual (veure fig.2). L'altre indicador és el trànsit en GB, que encara ha crescut més (el resultat del 2012 duplica el de 2011; veure fig.3)

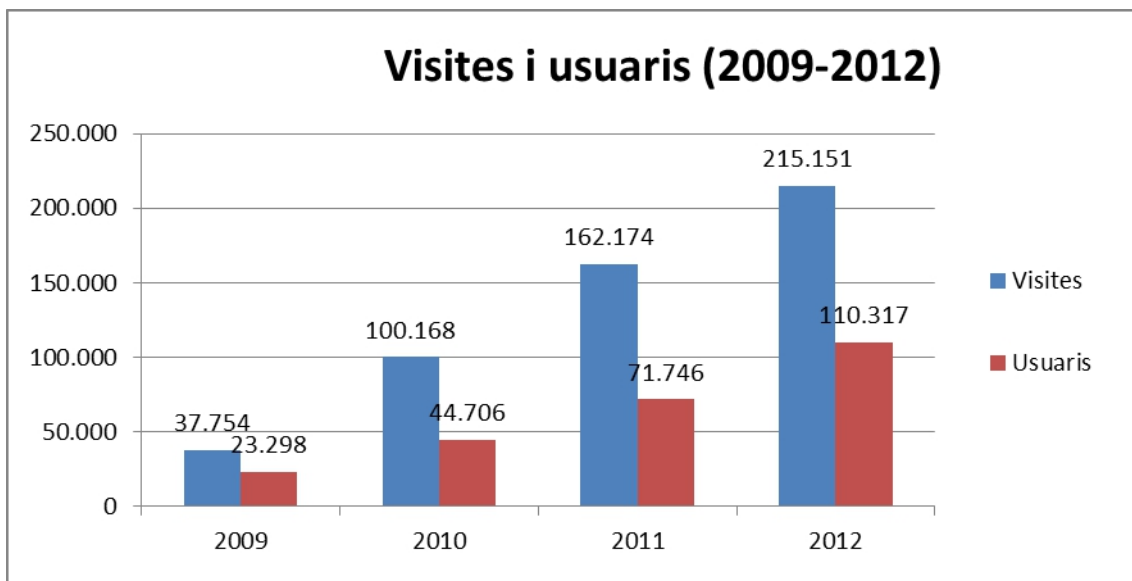

Fig.2 Evolució del nombre de visites i usuaris www.cccc.cat (2009-12)

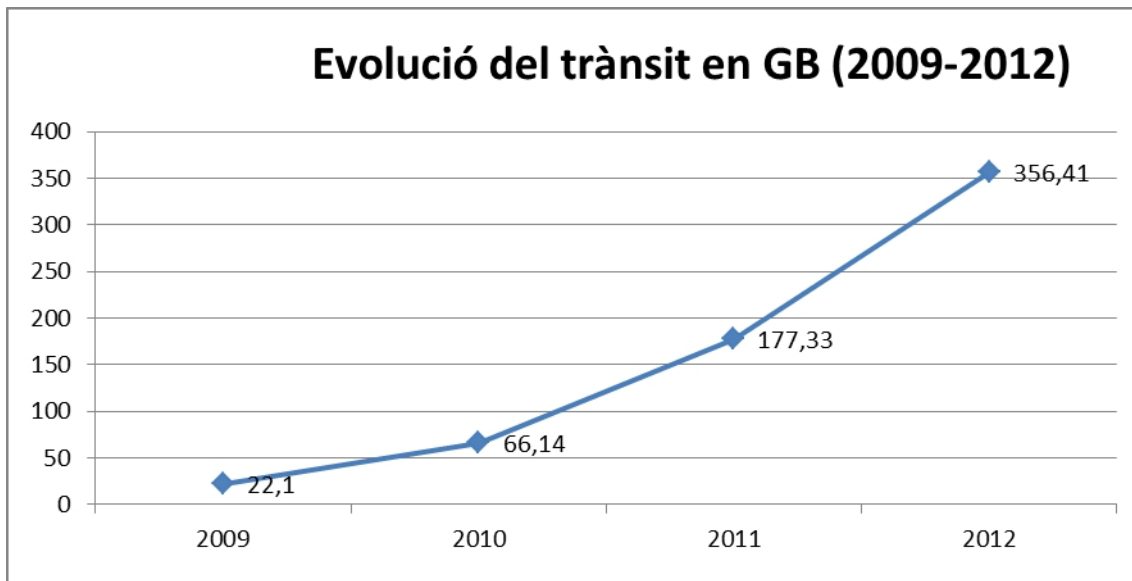

Fig.3 Evolució del trànsit en GB www.cccc.cat (2009-12)

Pel que fa a la presència a les **xarxes socials**, el compte de twitter @coordinadoracc, creat el 2011, ha arribat a prop 1.600 seguidors, i s'han fet unes 250 piulades el darrer any. En aquest sentit, s'han fet piulades "en directe" des d'alguns dels principals actes organitzats o amb participació de la CCCC aquest any, com ara la Jornada de Prevenció de Lesions. Pel que fa al perfil de Facebook de la Coordinadora, ha arribat a prop del miler de seguidors.

4.3 FORMACIÓ CASTELLERA PER A PERIODISTES

La CCCC ha organitzat aquest any 2012 tres sessions d'introducció al món casteller orientades a periodistes, amb la col·laboració del Col·legi de Periodistes de Catalunya i de Televisió de Catalunya. D'aquesta manera, la CCCC responia al context actual, en què els castells cada cop són més presents als mitjans de comunicació, tant nacionals com locals, cosa que fa necessari que els periodistes no especialitzats també tinguin uns coneixements mínims sobre el fet casteller. Les tres sessions es van fer en les dates i espais següents:

Data	Lloc	Assistents
07-06-2012	Televisió de Catalunya	15
14-06-2012	Seu del Col·legi de Periodistes (Tarragona)	9
28-06-2012	Seu del Col·legi de Periodistes (Barcelona)	11

La primera sessió va ser restringida a professionals de Televisió de Catalunya, mentre que les altres dues estaven obertes a tot el col·lectiu periodístic. El perfil va ser molt divers, amb diversos redactors de l'Agència Catalana de Notícies; redactors de mitjans locals de Badalona, el Baix Llobregat, Altafulla, Torredembarra o Tarragona; periodistes *freelance* i fins i tot estudiants.

Les sessions, de tres hores de durada cadascuna, han seguit un mateix esquema quant als continguts i els ponents, que reproduïm a continuació:

- Projectió de l'audiovisual "Castells: torres humanes de Catalunya"
- Xerrada 1. "Els castells en el seu millor moment", a càrrec de Guillermo Soler, periodista i gerent de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya
- Xerrada 2. "Què cal saber per entendre una actuació castellera?", a càrrec d'Aina Serra, periodista i castellera
- Xerrada 3. "Aprendre a interpretar els castells. Aproximació tècnica", a càrrec de Jordi Andreu, excap de colla i col·laborador en diversos mitjans de comunicació
- Torn de preguntes

A més, es va lliurar a tots els participants un dossier de dotze pàgines amb informació bàsica sobre el fet casteller: vocabulari, l'esquema d'un castell, el llistat de totes les colles i les seves dades de contacte, enllaços web d'interès, etc.

Pel que fa al desenvolupament de les sessions, val a dir que els assistents es van mostrar molt participatius i interessats, de manera que les sessions es van allargar força gràcies a les intervencions dels assistents.

Les dues sessions fetes a TVC i el Col·legi a Tarragona.

4.4 CALENDARI MAS ALBORNÀ

La Fundació Mas Albornà i la CCCC van editar conjuntament el primer calendari social casteller, amb una tirada de 50.000 exemplars, que es van distribuir arreu de Catalunya amb el diari Ara i a l'Alt Penedès amb el setmanari *El 3 de Vuit*. El calendari establia un paral·lelisme entre els valors socials del fet casteller i els de la fundació vilafranquina, que treballa per a la integració laboral de persones amb discapacitat o malaltia mentals. Paral·lelisme que es traduïa en una sèrie de fotografies en què treballadors de Mas Albornà col·laboren amb castellers de diverses colles.

El calendari es va realitzar en dues sessions fotogràfiques festes a la TAP (Tarraco Arena Plaça) de Tarragona per considerar-se aquest espai un punt neutre i significatiu per al món casteller. Membres de setze colles castelleres compartien les fotografies amb els treballadors de Mas Albornà, amb una notable complicitat. L'objectiu era, d'una banda, visualitzar les persones amb discapacitat des d'un punt de vista de normalitat i, de l'altra, no reflectir castells, colles o places, sinó castellers, persones i valors com ara la cooperació, la integració, l'esforç comú...

El calendari ha estat possible gràcies a la feina desinteressada de Jemi Paretas (fotògraf) i Pep Casanellas de l'estudi CP Gràfics. A més, el calendari, que es va presentar a Barcelona el 13 de desembre en un acte amb presència del director del diari Ara, Carles Capdevila, ha comptat amb el patrocini de diverses empreses. Aquesta era la sisena edició del calendari de la Fundació Mas Albornà, però la col·laboració amb la CCCC i el món casteller ha permès un gran salt en quant a la seva distribució.

5. SALUT I PREVENCIÓ DE RISCOS

5.1 ESTUDI PSICOLÒGIC DE LA CANALLA

Un equip de psicòlegs coordinat per la Universitat Autònoma de Barcelona ha treballat al llarg d'aquest any 2012 en la segona fase de l'estudi psicològic de la canalla castellera i ha arribat a unes conclusions definitives. La feina d'aquest any ha estat sobretot l'anàlisi de les entrevistes en profunditat a 44 nens i nenes menors d'onze anys. Els resultats finals de l'estudi psicològic confirmen les dades que ja apuntava l'informe preliminar corresponent a la primera fase de l'estudi.

Per ítems estudiats:

1. Diversió: valors molt alts, propers al màxim. Igual a superior a altres activitats esportives com el bàsquet, l'handbol, el futbol o el voleibol. Es detecta una elevada diversió quan s'hi barreja el joc i pel sol fet de pujar i baixar del castell.
2. Satisfacció de necessitats bàsiques:
 - 2.1. Autonomia: en nivells mitjos. Els nens no poden decidir quins castells es fan a plaça. De tota manera, expressen dues situacions amb clara autonomia: la decisió de realitzar aquesta activitat lliures de pressions externes i si en algun moment el nen decideix que no vol pujar a algun castell.
 - 2.2. Competència: nivells alts. Els nens es senten molt competents a l'hora de fer l'activitat.
 - 2.3. Relació: nivells alts. Mostren que els nens es senten recolzats i valorats pel seu entorn. Tenen major relació amb altres nens nenes i es senten preocupats quan no poden pujar tots els nens.
3. Ansietat: els nivells d'ansietat detectats se situen a la part mitja de l'escala, comparable amb altres activitats com el futbol, bàsquet, handbol, etc.... Quan s'estudien les subescales, veiem que la corresponent a la preocupació i la desconcentració, aquestes estan en els nivells més baixos comparativament amb altres activitats. Bona part de l'ansietat la superen concentrant-se amb l'acció que han de realitzar per pujar de manera correcta.
4. Autoestima: nivells molt propers al màxim. Això vol dir que la imatge que tenen els nens d'ells mateixos mentre fan l'activitat és molt positiva.

A banda d'aquests ítems s'han estudiats altres aspectes:

- 1) Iniciació: els nens comencen a fer castells per dos situacions:
 1. Entorn personal: alguna persona del seu entorn més proper també en fa (pares, germans, amics,...)
 2. Iniciativa personal: decisió autònoma en veure una actuació, assaig,...
- 2) Reforç negatiu o càstig: els nens mostren una responsabilitat i una consciència de mereixement del càstig
- 3) Sensació de seguretat: comenten que reben una sensació de seguretat per part del Cap de Colla (quan fa baixar el castell) o de la pròpia colla cap a ells.
- 4) Horaris: refereixen cansament pels horaris d'assaig

Conclusions:

- els resultats que aporta aquest informe senyalen que les vivències dels nens i nenes a l'interior de la colla comporten una experiència molt positiva on les figures claus com són el cap de colla, el cap de canalla, els pares i els companys defineixen la qualitat de la pràctica castellerà.
- la necessitat psicològica bàsica de relació és tant forta amb la colla (vincl) que és la que influeix significativament tant en la competència com en la motivació per integrar-se.
- el sentiment d'integració en un grup és el que els mou a superar situacions difícils i que converteix en propis els objectius de la colla
- els nivells d'ansietat corresponen a situacions puntuals que es viuen en determinades ocasions durant l'execució perquè durant la resta de situacions que formen part de l'activitat castellerà s'aprecien més moments de diversió que no pas d'altres estats psicològics menys favorables per aquesta pràctica.
- No s'han detectat diferències entre les colles estudiades en tots aquests ítems.

L'estudi finalitza amb una sèrie de suggeriments a la CCCC i les colles per tal que els castells funcionin encara més com una activitat formativa.

5.2 JORNADA DE PREVENCIÓ DE LESIONS

La CCCC, el Grup de Foment de la Ciència i la Salut en el Món Casteller i els Bordegassos de Vilanova –com a part de la celebració del seu 40è aniversari- van organitzar el 14 d'abril de 2012 la XVI Jornada de Prevenció de Lesions en el Món Casteller, que es va celebrar a l'IES Manel de Cabanyes de Vilanova i la Geltrú. La Jornada va tornar a aconseguir un rècord d'assistència: hi van participar 258 de 42 colles diferents.

La Jornada va servir per a fer públiques per primera vegada les dades preliminars obtingudes de l'estudi psicològic de la canalla que està realitzant la CCCC en col·laboració amb la UAB. A més, es van dur a terme altres sessions plenàries, com ara un repàs dels elements de protecció passius que s'han estudiat fins ara (cascs, terres atenuants, xarxes, protectors dentals) o les posicions de seguretat a la pinya, i un conjunt de tallers que els assistents podrien triar, tant de temes tècnics com de salut.

Imatge del taller d'estiraments.

5.3 EL PÒSTER “FEM PINYA” I EL MANUAL DE PREVENCIÓ

La CCCC va editar al setembre de 2012 una versió en pòster del popular llibret de prevenció castellera "Fem pinya", que inclou consells i mesures de seguretat que cal adoptar per tal de participar en l'activitat castellera. Se'n va fer una tirada d'un miler d'exemplars, gràcies al suport d'Allianz, entitat asseguradora del món casteller, que es van distribuir entre les colles. El pòster, de grans dimensions, és un resum del llibret "Fem pinya", editat inicialment el 2008 i del qual l'any passat ja se'n va fer una segona edició. Explica, amb el suport de dibuixos molt entenedors, quina és la manera correcta d'actuar dins una pinya castellera: col·locació, com actuar en cas de caiguda, etc. El nou format pòster permet que les colles el tinguin penjat al seu local, la qual cosa facilita una major difusió i la possibilitat de repassar conceptes amb facilitat.

Durant aquest any també s'ha elaborat un “Manual de Bones Pràctiques en Prevenció i Seguretat Castellera”, que està pensat sobretot com una bona introducció per les colles novelles, però que pot ser útil per a qualsevol colla o casteller en repassar els conceptes bàsics que cal tenir en compte en aquest tema. Així, el manual parla sobre l'estructura interna de la colla en qüestions de seguretat, les assegurances, les mesures de prevenció activa i passiva i com cal actuar tant a l'assaig com a plaça, entre d'altres temes. El manual, concebut com un document dinàmic que pot anar creixent amb el temps, es distribuirà entre les colles i estarà disponible dins l'àrea privada del web de la CCCC.

5.4 ATENCIÓ DIRECTA A LES COLLES

Un dels compromisos més importants assumits per la Direcció Científica i Mèdica en l'Assemblea General del 2012 a Molins de Rei va ser aprofundir en l'apropament a les colles, oferint la possibilitat d'assessorament directe i personalitzat, desplaçant-nos als locals de les colles per poder valorar “in situ”, la realitat particular de cada colla. Aquest compromís s'ha anat realitzant durant tota la temporada 2012 quan s'ens ha demanat en la majoria d'ocasions i de manera espontània en altres situacions més concretes. S'han realitzat visites a Minyons de l'Arboç (març 2012), Minyons de Terrassa (abril 2012 i febrer 2013), Castellans de Mallorca (abril 2012), Al·lots de Llevant (abril 2012), Angelets del Vallespir (maig 2012), Tirallongues de Manresa (maig 2012), Matossers de Molins de Rei (maig 2012 i octubre 2012), Nens del Vendrell (febrer 2013), Jove de l'Hospitalet (febrer 2013), Vailets de l'Empordà (febrer 2013) i Torraires de Montblanc (març 2013).

Durant aquestes visites, s'ha fet assessorament principalment sobre xarxes de seguretat, terra atenuat i cascs, tot i que també se'ns han realitzat consultes sobre assegurances, espais de canalla, formació continuada i cursos, composició i funcionament de l'equip d'atenció sanitària de la colla, etc.

A banda d'aquesta atenció personal, s'ha realitzat també atenció telefònica a altres colles, quan així ha estat requerida, també per assessorament de temes de prevenció com també per altres consultes més concretes.

La intenció de la Direcció Científica i Mèdica és mantenir aquesta voluntat d'apropament a les colles pels dubtes que els puguin sorgir, incidint especialment en les colles en formació.

5.5 ALTRES PROJECTES DE PREVENCIÓ

- **Estudi del casc de dosos per a colles universitàries.** Responent a una sol·licitud de les pròpies colles universitàries, s'ha realitzat un estudi per valorar quina efectivitat protectora tenia el casc casteller disponible (en concret, el de dosos talla gran) en la canalla universitària, donades les característiques especials de la mateixa. L'estudi, desenvolupat al llarg dels darrers mesos, ha inclòs la visita in situ de tres de les cinc colles universitàries membres de la CCCC i ha demostrat, per una banda, que el casc no perd efectivitat pel fet de ser persones de més pes i que no hi ha cap limitació antropomètrica per a l'ús del casc de dosos de talla gran, que és el casc que es va utilitzar per a fer l'estudi. En principi, a més, l'adaptació ha de ser millor que en el cas de les colles convencionals, perquè l'espai de les espatlles és superior i, per tant, es crea menys conflicte d'espai a l'hora de posar els peus de l'enxaneta i l'acotxador. L'informe final de l'estudi està inclòs en la documentació de l'Assemblea.
- **Estudi de sinistralitat dental.** Aquest 2012 s'ha dut a terme un petit estudi realitzat a partir de les dades contingudes al web de la CCCC i de les dades de les companyies asseguradores (Aliança i Allianz). Aquest estudi ha determinat que tant la incidència de lesió dental com la morbiditat d'aquesta són molt baixes en el món casteller. Per aquest motiu, no es considera recomanable l'ús universal de protector dental.
- **Cursos de primers auxilis.** Se'n va fer un a l'octubre a Barcelona, amb una desena de participants, mentre que el que estava programat a Tarragona es va haver de suspendre per manca de matrícules. Això fa que el format dels cursos es replantegi per al pròxim any.
- **Activitats de difusió.** És molt important seguir amb la tasca iniciada ja fa uns anys de seguir donant a conèixer les activitats científiques que es realitzen en l'activitat castellera per millorar la seguretat i disminuir el risc de lesió. En aquest aspecte, s'han fet reportatges científics durant tota la temporada dintre del programa de TVC "Quarts de Nou" i es va dedicar un programa monogràfic a la "Ciència aplicada als castells". També en aquesta línia es va participar en el

programa “Gentilicis” de la XTL. També s'han realitzat xerrades a colles castelleres, com a la Colla Castellera de Figueres, i a la Fundació Universitària del Bages, a Manresa.

- **Establiment d'un conveni de col·laboració amb la Secretaria General de l'Esport.** Per tal de mantenir, assegurar i enfortir la relació que la CCCC ha mantingut amb el Centre d'Alt Rendiment Esportiu de Sant Cugat i previ acord amb la Direcció del CAR i la Direcció del Consell Català de l'Esport, es va redactar una proposta de conveni-marc de col·laboració entre les dues entitats. El conveni, actualment, està acceptat i pendent de signatura, després de la formació del nou Govern de la Generalitat i el canvi de Director del Consell Català de l'Esport.

6. ANNEXOS

6.1 COLLES MEMBRES DE LA CCCC

L'assemblea celebrada el 16 de març de 2012 a Molins de Rei va fixar en 62 el nombre de colles membres de la Coordinadora. Al llarg de l'any següent, la junta de la CCCC ha aprovat l'ingrés de quatre colles més: Castellans de Berga, Xiquets d'Alcover, Arreplegats de la Zona Universitària i Xoriguers de la UdG. Cap colla s'ha donat de baixa durant aquest període. Actualment, el nombre total de colles sòcies de la CCCC és de 66, de les quals cinc són colles universitàries.

A més, al desembre de 2012 la junta de la CCCC va aprovar un nou Protocol d'Accés a la CCCC, que incorpora la nova figura de "colla en formació". Des de llavors, s'ha aprovat la incorporació com a colles en formació de quatre noves colles: Xics Caleros (l'Ametlla de Mar), Encantats de Begues, la Colla Castellera de Sant Vicenç dels Horts i Brivalls de Cornudella.

6.2 JUNTA CCCC

Al llarg del període a què es refereix aquesta memòria, la junta ha estat formada per les següents colles i persones:

- President: Capgrossos de Mataró (Sergi Valdé)
- Vicepresidències: Colla Jove Xiquets de Tarragona (Anna Guasch)
Castellers de Sants (Miquel Botella)
- Secretari: Sagals d'Osona (Joan Riera)
- Tresorer: Castellans de Barcelona (Jordi Agut)
- Vocals: Castellans d'Esplugues (Josep Maria Tarrés)
Castellers de Vilafranca (Joaquim Mas)
Colla Joves Xiquets de Valls (Josep Maria Cortés)
Colla Vella dels Xiquets de Valls (Anton M. Dilla)
Marrecs de Salt (Rosa Maria Pérez)
Nens del Vendrell (Alfonso González)
Xiquets de Tarragona (Joan Meix)

6.3 RESULTATS CASTELLERS 2012

CREIXEMENT QUANTITATIU DE L'ACTIVITAT

- S'han aconseguit màxims històrics absoluts pel que fa al número colles membres de la CCCC, el de castells aixecats, i el d'actuacions castelleres.
- El nombre de **colles** membres de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya ha arribat a les 66 (de les quals cinc són universitàries). El màxim fins el moment havien estat les 63 a què es va arribar el 2003, tot i que en aquell moment algunes ja estaven inactives.
- Cal afegir que en aquests moments hi ha almenys vuit projectes de noves colles arreu del país, en diferents estadis de desenvolupament.
- S'han aixecat més de 9.300 **castells**, enllaçant tres anys consecutius de creixement. El màxim històric es visualitza fent una comparativa de les darreres quinze temporades (fig. 1)
- El nombre d'**actuacions** ha estat de 964, 140 més que el 2011 i 400 més que el 2008.

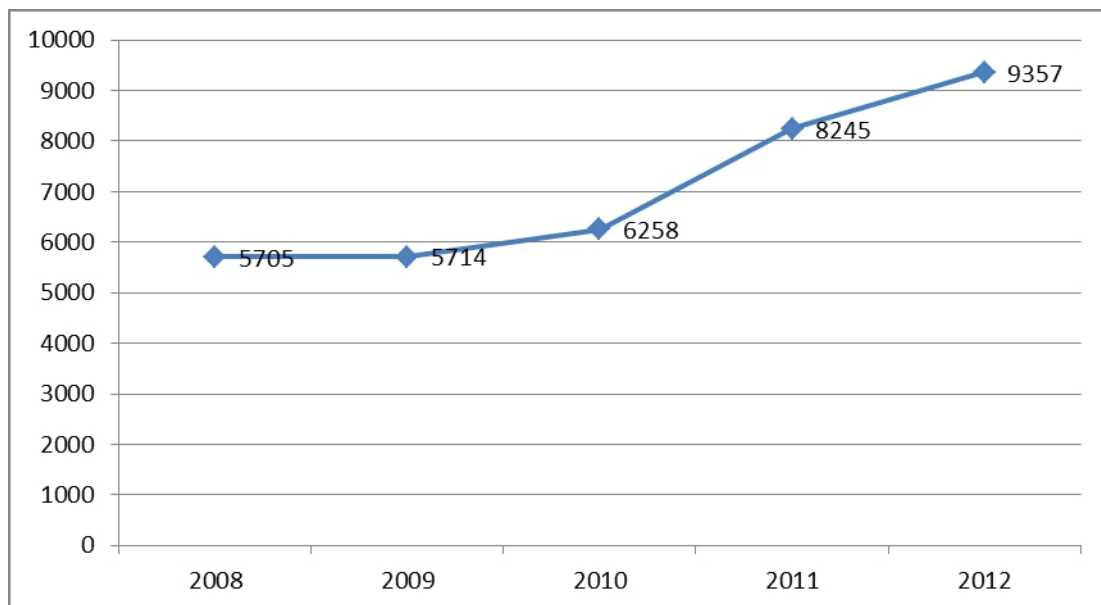

Fig. 1 Número de castells aixecats per temporada. Font: Base Dades Coordinadora – Jove de Tarragona

CREIXEMENT QUALITATIU DE L'ACTIVITAT

- El 2012 s'han vist pràcticament tots els grans castells que componen el **repertori** actual, excepte el tres de deu i el tres de vuit aixecat per sota.
- Per primer cop, sis colles han fet castells de “**gamma extra**” en la mateixa temporada, i tres colles més han fet castells de **nou pisos**.
- També s'ha assolit un rècord pel que fa a les colles que han fet l'aleta en castells de **vuit pisos**: un total de 28 colles (el 2011 van ser 24, i el 2010 només 20).
- La temporada ha suposat la consolidació d'una estructura de creació recent, el set, que han fet un total de 26 colles (sis l'han fet amb vuit pisos i també s'ha estrenat en versió de nou pisos).
- Les **caigudes** han representat només el 3% de tots els castells intentats, rebaixant encara més el dels anys anteriors, situats entorn el 3,5%.
- Pel que fa a l'**evolució** de les colles, sobre un total de 61 colles (excloent-ne les universitàries, amb una dinàmica de temporada diferent), 43 han obtingut uns resultats clarament superiors als de 2011, una dotzena uns resultats similars als de 2011 i només sis uns resultats clarament inferiors.
- Si apliquem el criteri de la CCCC per establir les **categories** de les colles (un barem “conservador” ja que contempla els resultats dels tres darrers anys), veurem que el 2012 finalitza amb set colles que pugen de categoria (cinc noves colles de vuit i dues de set) i cap que en baixi. La comparativa dels darrers anys (Fig.2) permet observar clarament com el creixement de nivell no es dóna només pel que fa a les colles punteres sinó que també ve de la base.

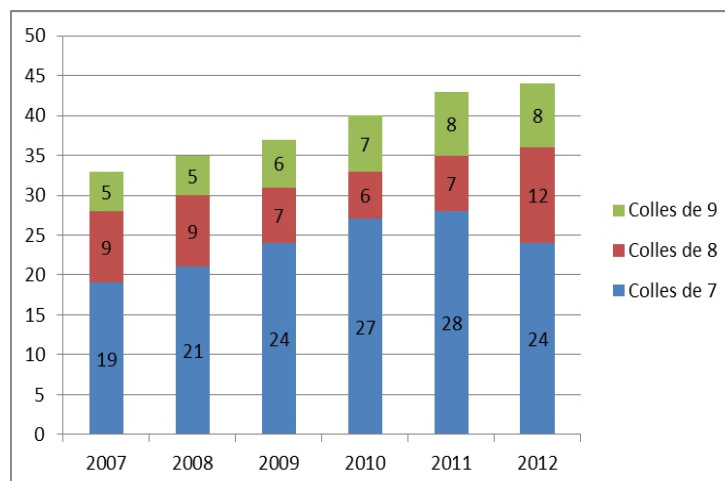

Fig. 2. Evolució del nivell de les colles segons el criteri de la CCCC.

AMB EL SUPORT DE:

I LA COL·LABORACIÓ DE:

